

PLIKTRÅDET

Förbandsbesöksrapport

Bodens artilleriregemente (A 8)

25 oktober 2022

Plikträdet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Plikträdet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Plikträdet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Plikträdets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Plikträdet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Plikträdet författar under kvartal två.

Denna rapport delges berörd LMA via Plikträdet, samt relevanta funktion inom Försvarsmakten genom VIDAR. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Plikträdets besökare:

Hoa Sjöholm

Hampus Gillström

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Information om förbundet	3
Spontana intryck	3
Organisation	3
Arbetsmiljö och säkerhet	3
Fysisk belastning	3
Psykisk hälsa	4
Försvarshälsan	4
Attityder och jargong	4
Utrustning	4
Avbruten utbildning	4
Resor	4
Boendemiljö och vistelseutrymmen	5
Hållbarhet	5
Medinflytande	5
Information och mönstring	5
Meningsfull fritid	5
Soldathem	5
Avslutning	6

PLIKTRÅDET

Information om förbandet

A 8 tillhör Bodens garnison och är ett av Sveriges nordligaste förband med värnpliktsutbildning. A 8 och I 19 delar Försvårshälsa, matsal och förråd samt har gemensamma övningsområden. Garnisonen har snart sitt 600-årsjubileum vilket medför en historik av värnpliktsverksamhet innanför grindarna.

Spontana intryck

På A 8 är medinflytandet högt prioriterat. Det engagemanget sprider sig ända uppifrån förbandschefen och regementsförvaltaren (Regfv) till enskild värnpliktig genom ett tätt samverkande befälslag. Detta statuerades bland annat av att förbandsledningen hade ordersatt att samtliga värnpliktiga skulle närvara på Pliktrådets initiala introduktion vilket vi uppskattar enormt. Prioriteringen tyder på engagemang och de värnpliktigas öppenhet i storforum vittnade också om det förtroende vi upplever finns på alla ledningsnivåer inom A 8. På förbandet innehar Regfv tillikauppgiften att vara lokalt medinflytandeansvarig (LMA). De värnpliktiga upplevs generellt trivas bra och lyfter inga större akuta brister. Dock råder materielbrist liksom inom hela Försvårsmakten vilket påverkar utbildningskvaliteten. De olika modellerna på kängan, pansaruniformen och hjälmar är exempel på persedlar där storlekarna och antalet tryter.

Organisation

Artilleriregementets GU-bataljon består av tre kompanier: sensor, pjäs samt stab- och trosskompaniet. Kompanierna är sedan uppdelade i tre till fyra plutoner med tillhörande plutonchef (PlutC) som lyder under sin respektive kompanichef (KompC). Totalt utbildar förbandet ca 250 st. värnpliktiga varav ungefär 30% av dem är kvinnor. De kontinuerligt anställda soldaterna vid A 8 är inte organiserade i stående plutoner eller kompanier utan stöttar värnpliktsutbildningen genom att tjänstgöra som stöd till GU

Arbetsmiljö och säkerhet

Under besöket upptäckte Pliktrådet inget anmärkningsvärt på denna punkt. Skyddsassistenterna verkar ha en tydlig bild av sin uppgift och är väl förberedda efter utbildning från huvudskyddsombudet. Avvikelsesrapportering av iakttagelser, tillbud och olyckor sker, och Pliktrådet uppmuntrar till fortsatt aktivt arbete med detta för statistikinsamling. Nämnas bör dock att flertalet civila skåp uppges ha vassa kanter som föranleder att de värnpliktiga skär både sig själva samt river sönder kläderna på metallen. Förbandsledningen förklarar att skåpen har börjat bytas ut.

Fysisk belastning

Pliktrådet uppmärksammade inget uppseendeväckande gällande den fysiska belastningen. Det framgick i samtal med Regfv/LMA, befälslaget och en kompanisjuksköterska att de många olika befattningarna som A 8 utbildar värnpliktiga mot skiljer sig markant från varandra belastningsmässigt. Pliktrådet uppfattade dock att befälslaget och kompanisjuksköterska för regelbunden dialog kring de värnpliktiga där instruktörerna är lyhörda inför Försvårshälsans rekommendationer. Från Försvårshälsan beskrivs problematiken snarare ligga i att värnpliktiga tenderar att bita ihop trots smärtor eller tendens till sjukdom eller skada. Det finns en farhåga att detta leder till sämre resultat än om begränsningen hade lyfts tidigare.

PLIKTRÅDET

Psykisk hälsa

Den mentala hälsan uppfattades också vara god på A 8. Pliktrådet tror att den goda jargongen på förbandet bidrar till ett starkt psykiskt stridsvärde och uppmuntrar plutonerna att vidare införa anonyma mätningar under plutonens timme där psykiskt stridsvärde utvärderas.

Försvarshälsan

Under besöket träffade Pliktrådet inte Försvarshälsan utan endast en kompanisjuksköterska. Det finns två kompanisjuksköterskor på förbandet och beskrivs vara en viktig och lättillgänglig tillgång för de värnpliktiga. De behöver därmed inte ordinerats till Försvarshälsan för den initiala undersökningen eller mindre besvär. Genom detta prioriteras de tillgängliga besökstiderna till individer med allvarigare skador eller besvär. Befälen uttryckte också att det finns gott om tider och att processen från bokning till besök ofta avklaras inom två dagar.

Attityder och jargong

Som nämnt ovan identifierar Pliktrådet en väldigt positiv jargong på A 8. Vi upplever att de värnpliktiga vågar säga vad de tycker och tänker på alla nivåer, både i storforum inför hela förbandet men även vid mindre sammankomster. Attityden befäl mot värnpliktig tycks generellt fungera bra och det uppkom inget under besöket som Pliktrådet reagerade på.

Däremot finns det brister i attityden värnpliktig gentemot annan värnpliktig. Det är en problematik som förbandet är medvetet om och arbetar med konstant. På A 8 upplevs framför allt att bemötandet från värnpliktiga tillhörande I 19 är sämre. Det vittnas exempelvis om suckar när individer från A 8 kommer in i en sal, eller skitsnack från anställd som främjar en osund rivalitet när det går för långt. Värnpliktiga på A 8 uttrycker en oro inför att matsalens slottider ska slopas fr.o.m. den första november då långa köer samt en brist på tillräckligt mängd mat redan råder. Pliktrådet förstår farhågan och uppmanar därför förbandet att i samråd med militärrestaurangen tillse att samtliga värnpliktiga efter förändringen får i sig tillräckligt med näring.

Utrustning

Anmärkningar kring storleksutbudet av personlig utrustning finns hos de värnpliktiga. Exempelvis finns inte hjälmar i små storlekar. Vid tvättbyte finns allt mer sällan rätt storlek att få ut. BH komfort och BH sport liksom trosan modell kort är exempel på sådana persedlar som skapar skav och obehag. De värnpliktiga kan antingen tvätta själva, alternativt byta till en annan storlek under tvättbytet.

Avbruten utbildning

Vid tiden för Pliktrådets besök har A 8 haft sju avrustningar. Kompanisjuksköterskan uppger att avbrotten kan härledas lika frekvent till psykisk som fysiska besvär.

Resor

Flertalet värnpliktiga tillhörande olika kompanier lyfte den genomgående problematiken kring hem- och tillbakaresor vid A 8. Även förbandsledningen önskar en kraftsamling kring detta på central nivå inom Försvarsmakten. Stöttning önskas från Försvarsmakten genom en återgång till att värnpliktsresor som genomförs med flyg, tåg och/eller buss upphandlas centralt av resebyrån. Detta

PLIKTRÅDET

för att undvika onödigt långa restider, minskad sömn för de som har lång resväg liksom för att kunna tillse att samtliga värnpliktiga får sina > 36 timmar i hemmet.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Samtliga värnpliktiga huserar kompanivis i två kaserner. Varje logement är anpassat för 15 individer. Logementen är utrustade med ett bord och stolar samt plutonsapotek där förbrukningsmateriel finns. De civila ägodelarna förvaras i separat skåp på annat våningsplan.

Våutrymmena är fräscha och relativt rymliga med två ingångar. I en del av rummet finns det duschar som är avskilda med väggar och dörrar som går att låsa. På andra sidan är det toaletter samt en pissoar. Pissoaren hade de planerat att ta bort men i samråd med värnpliktiga kvinnor behölls den för att inte förlänga kötiden till befintliga toaletter.

Hållbarhet

Det finns sopstationer med källsortering utomhus. I dagrummet kunde dock endast "brännbart" och "pant" urskiljas på sorteringskärlen.

Medinflytande

Genomgående under besöket upplevde Pliktrådet att medinflytandesystemet fungerar väl. A 8 har en oerhört driven LMA som även är Regfv A 8. LMA har institutionaliserat medinflytandets vikt hos hela förbandet och Pliktrådet får känslan att öppenheten är viktig för samtlig personal.

Förtroendevalda används flitigt som verktyg för chefen A 8 och befälslaget för att leda så bra som möjligt, och för att kvalitetssäkra värnpliktsutbildningen. Pliktrådet fick under besöket ta del av det underlag som finns för utbildning av förtroendevalda och fick en väldigt bra känsla av denna.

Information och mönstring

De värnpliktiga upplevde inga större missnöjen eller oklarheter kring deras befattningar. Nämnvärt är dock att ett genomgående arbete med uppdaterade befattningsbeskrivningar till Plikt- och prövningsverket har slutförts. Pliktrådet ser mycket positivt på detta och hoppas att flera förband tar efter för att plikt- och prövningsverket ska kunna placera rätt individ på lämplig befattning med större precision.

Meningsfull fritid

Bodens garnison ligger ungefär 1,5km från Bodens centrum, värnpliktiga på A 8 har därför goda möjligheter till stimulans på tjänstefria kvällar. För dagar utan kvällstjänst eller helger med kortare verksamhet finns exempelvis biograf, shoppingstråk och smidig bussanslutning till Luleå. Därutöver har samtlig personal fri tillgång till ett gym inom garnisonsområdet. Värnpliktiga fick rutinmässigt tillgång till gymmet efter tio veckors grundutbildning.

Soldathem

Pliktrådet identifierar soldathemmet som en avgörande faktor för en meningsfull fritid för de värnpliktiga vid Bodens garnison. Föreståndaren är väldigt driven och förtroendeingivande till vilket de värnpliktiga instämmer. Totalt förvaltar föreståndaren över 900 m² fördelat på tre våningsplan där flertalet avskilda rum utgör vistelseutrymmen för de värnpliktiga att nyttja. Rum med projektor, soffor och inloggningsuppgifter till streamingtjänster som bl.a. Netflix, Viaplay och HBO finns.

PLIKTRÅDET

Därutöver finns även ett ljudisolerat musikrum, en datorsal med internetanslutning samt två rum med X-box och Apple-TV finns. Det är tydligt att förbandsledningen och soldathemmet har regelbunden kommunikation kring scheman och tjänstetid för de värnpliktiga vilket Plikträdet uppmuntrar. Öppettiderna till fastigheten är också något som de värnpliktiga tycks uppskatta oerhört eftersom soldathemmet då "alltid" finns att tillgå.

Avslutning

Plikträdet vill tacka A 8 för ett mycket välplanerat besök av LMA/Regfv där mottagandet upplevdes som respektfullt och transparent. Det uppskattas att tid avsattes för att träffa samtliga av förbandets värnpliktiga samtidigt och likaså de förtroendevalda. Vi vill också rikta ett stort tack gentemot befälslaget, övriga anställda och värnpliktiga som tog sin tid att svara på våra frågor och bolla tankar kring utbildningen. Förhoppningsvis förmedlas våra intryck på ett konstruktivt sätt genom denna rapport. Den öppenhet som Plikträdet möttes av från medinflytandesystemet och de värnpliktiga är värdefullt och något att fortsatt aktivt främja. Vi hoppas på ett fortsatt gott samarbete framöver och ses i vår!

Tack för ett givande besök,

Hoa Sjöholm
070-848 65 91

Hampus Gillström
070-848 59 91

www.piktradet.se

info@pliktradet.se